

COSINZEANA

REVISTĂ ILLUSTRATĂ

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ

DIRECTOR: DR. S. BORNEMISA

Anul VI. — Nr. 4.

ABONAMENTUL PE UN AN 80 LEI, PE 1/2 AN 40 LEI.
ÎN STRĂINĂTATE PE AN 160 LEI. — UN EXEMPLAR 3.50.

Cluj, 25 Februarie 1922

PAPA PIU XI, NOUL CAP AL BISERICEI CATOLICE

MOARTEA LUI SHACKLETON

VESTITUL EXPLORATOR ENGLEZ AL POLULUI SUD

Una dintre problemele, care au pasionat mai mult lumea cetitoare de ziare și reviste la începutul acestui veac, a fost problema descoperirii celor două poli ale bătrânului nostru rotogol.

Mintea vecinic scrutătoare, în lipsa unei cunoașteri exacte a lucrurilor, șesuse în imaginația sa povești fantastice cu privire la cele ce s'ar fi aflând la cele două poli, dar închipuirea nu se mulțumea numai cu credința în existența unui câmp fără de sfârșit de zăpadă și de ghiafă, ci îndrăznea să meargă cu un pas și mai departe și să se întrebe: „Dar viață nu este de loc în nesfârșitul câmp de ghiafă și dacă este cum e ea oare?”

Întrebări zădarnice, la care răspunsuri precise nu s'au putut da până în 1909, când Shackleton străbătî pentru prima oară întinsul nesfârșit al zăpezilor și înfipse steagul englez la 178 km. depărtare de polul sud. Drumul făcut de el cu atâtea jefte servî cu prețioase îndrumări pentru alții și cei cari culeseră gloria descoperirii acestui pol, fură Amundsen și Scott, cari ajunseră, în 1911, în aceeaș vreme, la ținta dorită.

Este vie în închipuirea noastră încă amintirea acestor zile mărețe. Ziare și reviste dădeau informații asupra necunoscutului întins de zăpadă, iar cinematografele vederi, în cari uriașii munți de ghiafă își strecurau fiori în inimă. Par'că încercăm azi din nou foarte aceste sentimente, aflând vestea morții îndrăznețului explorator, care a înfruntat de-atâtea ori moartea, pentruca să contribuie cu o părțică la progresul omenimei.

Odată cu Shackleton dispare una dintre cele mai distinse personalități ale istoriei explorărilor de lumi necunoscute. Dacă gloria de-a fi atins cel dintâi punctul necunoscut al polului sud i-a scăpat, ră-

mânând pe seama altora, nu i se poate contesta totuși meritul de a fi fost cel dintâi, care a căutat drumurile și a spart virginitatea deșertului de ghiafă și de zăpadă.

Prima oară Shackleton a pornit spre sud în 1900 sub conducerea căpitanului Scott, — această expediție însă, care finî până în 1903, se

SHACKLETON,
vestitul explorator al polului sud,
care a ajuns prima oară la polul
acesta în 1909. Acum, într'o nouă
expediție, a murit în drum, pe va-
porul său, în 5 Ianuarie.

isprăvi fără succes. Cei 471 kilometri făcuși spre sud nu ofereau nimic încântător și nu ademeneau cu perspectiva unei cuceriri glorioase a polului. Felul cum s'a condus această expediție făcea imposibilă scrutarea polului sud, căci scurtul timp de vară în regiunile acelea nu permitea a străbate cu mijloacele folosite uriașa distanță de 1300 kilometri care eră dela baza de operație la polul sud. Shackleton văzî repede acest lucru și cunoscî, că pentru a ajunge la țintă trebuie neapărat substituită tracțiunea animalică tracțiunii omenești. Numai așa s'ar fi putut străbate repede distanța și într'un caz extrem câinii puteau servî și de prețioase mijloace de alimentare.

Întors în Anglia Shackleton organizează însuși o expediție, bazat pe aceste principii și la începutul verii australe din 1908—1909 porni spre drumul cuceririi polului sud. Succesul îi zimbea și în mai puțin de două luni și jumătate, după ce părăsi cartierul său de iarnă, ajunse la 178 km. depărtare de pol. Un succes ne mai pomenit până atunci. Aci însă trebui să se opriască, pierzând și ultimul animal, de care se serviă. După încă patru zile de suferinți și încordări supreme, foamea îl silî a se reîntoarce. Roadele drumului lui le culeseră alții.

Shackleton nu se descurajă. Cu cinci ani mai târziu, în 1914 porni din nou la drum, ca să străbată la polul sud, din altă parte decum străbătuse Amundsen și Scott. Ne-norocul însă îl urmări și de data aceasta. Corabia lui fî zdrobită de munții de ghiafă și întreg echipajul făcut prizonier. Shackleton aduse atunci o uriașă jefță și sfidând valurile mării cu o luntre, ajunse la Georgia-de-sud, unde organizează o expediție nouă, care salvă pe camarazii săi rămași în viață încă.

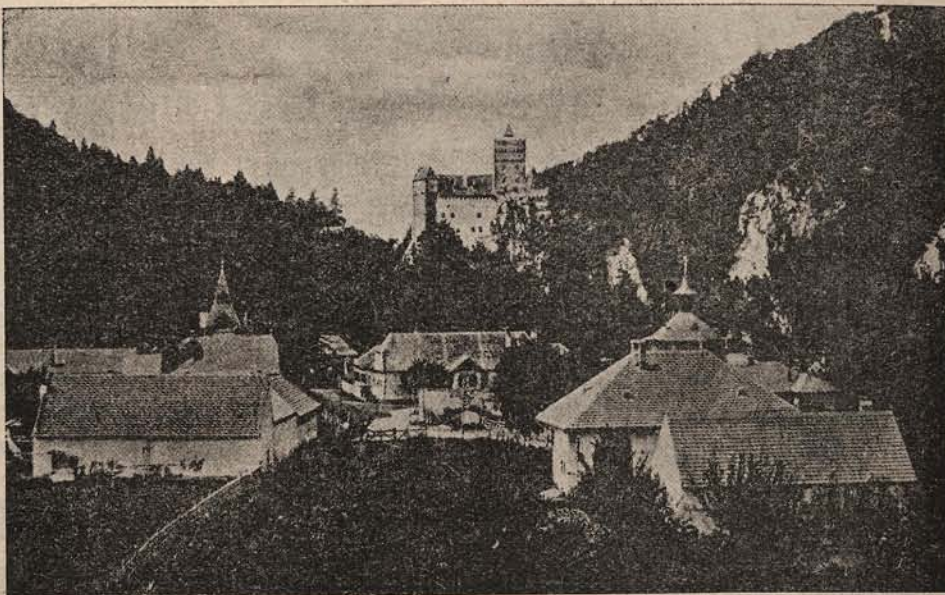
Această expediție extraordinar de interesantă a fost întreagă cinematografiată de casa Pathé din Paris și ea se mai arată și în anul trecut într'un cinematograf uriaș.

Shackleton, firește, nu se astîmpără nici după încercarea aceasta neizbutită. În 17 Septembrie anul trecut porni a treia campanie de cucerire a polului sud. Fatalitatea ne-împacă însă îl oprî și de data aceasta, curmându-i firul vieții în ziua de 5 Ianuarie 1922, pe bordul vasului său „Quest”.

Odată cu el moare un om încercat și de-o neînfrântă energie, care, deși nu a fost un savant — a făcut totuși mai mult decât mulți savanți pentru civilizația omenirii.

Castelul din Bran.

Înfipt pe-un vârful de munte și împrejmuit de splendide păduri de jur împrejur, castelul din Bran este una dintre cele mai vechi monumente istorice ale Transilvaniei. Zidit în anul 1212 de către cavalerii Teutoni, aduși în aceste părți ale Transilvaniei de regii Ungariei pentru a păzi hotarele de răsărit ale țării, — acest castel, căruia țăraniile noastre îi zic „cetate” și astăzi, a fost dăruit în anul trecut M. S. Reginei Maria, de

Castelul dela Bran privit dinspre răsărit și nemijlocita împrejurime a lui.

către orașul Brașov, proprietarul lui dinainte.

Acest dar al concetățenilor noștri Sași a fost foarte măgulitor pentru M. S. Regina, care de-afunci se interesează de aproape de castel. În vara și toamna anului trecut s'au și făcut mai multe adaptări interioare la castel și în primăvara anului acestuia se vor face și reparațiile necesare exterioare, așa ca el să poată fi locuibil cât mai curând.

Odată complet reparat, Regina

Privirea dinspre apus a castelului regal.

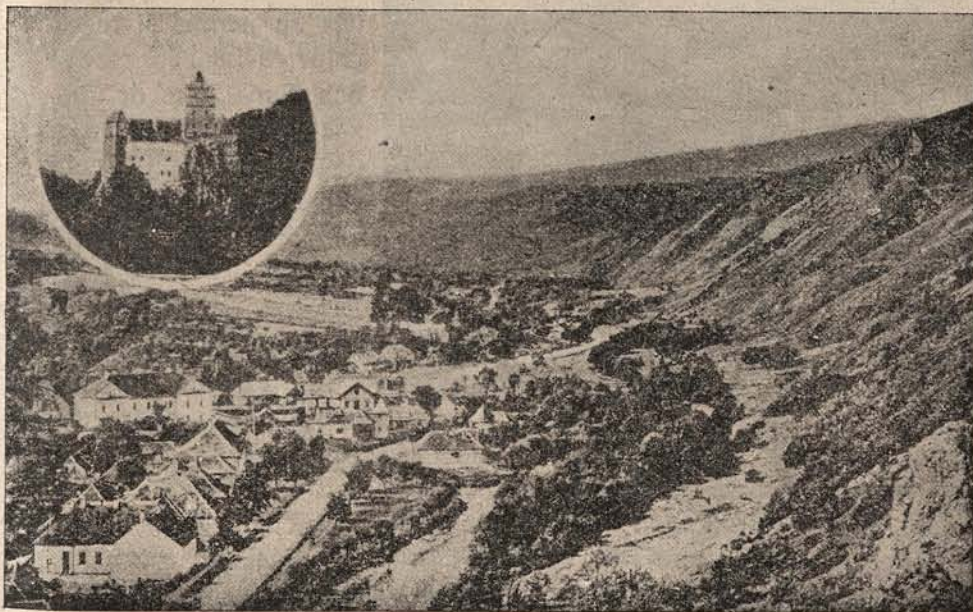
poetă va găsi desigur destule zile senine pentru a locui acest castel romantic și cu un trecut atât de legendar. Stând serile în cerdacul lui la lună, pereții îi vor spune povestea duiosă a poporului, care locuște în căsuțele dela poalele castelului și dânsa va înțelege, de sigur, ce-i vor spune umbrele zidurilor.

Că așa va fi, nu ne îndoim. Chiar acum, cu ocazia vizitelor pe care M. S. Regina le face la castel, se interesează totdeauna foarte mult și de năcazurile populației și în mai multe rânduri a împărțit printre cei săraci haine și alimente.

— o □ o —

Castelul privit dinspre miazănoapte.

O privire dinspre apus asupra Branului, frunzașă comună românească de lângă vechea frontieră a Carpaților. Brănenii sunt cunoscuți, ca gospodari de primul rang și mai ales ca neîntrecuți crescători de oi și vite. Cu oile lor Brănenii cutreerau și în vremile vechi nu numai munții, ci și șesurile Dobrogei și colinele Basarabiei, ținând un contact viu între frații de pretutindeni.

A patra iarnă în Rusia sovietică.

— O oarecare îmbunătățire la orașe, mizerie mare și foamete la sate. —

La Moscova.

Moscova nu mai e orașul des-nădăjduirii ca acum doi ani. Prăvăliile s'au deschis din nou, însă nu prea oferă cumpărătorilor o mare varietate de mărfuri, doar' de-ale mâncării, conserve din toate țările, pâine, unt, ouă, pe un preț care în-trece ori-ce închipuire. Ici colo prăvălioare de ghetă, care par destul de bine înzestrate. Înainte de răz-boiu perechea de ghetă costă cam 25 ruble, astăzi 700.000—800.000...

În cafenele vezi o oa-recare animație mai mare și chiar puțin lux. Multe seamănă cu niște sa-loane mari, cu tablouri scumpe și mobile rare. O cafea cu lapte costă 10.000 ruble. O prăjitură 6—12.000 ruble. Multe localuri au și orchestre care cântă bucăți la mo-dă. Cea mai mare parte dintre consumatori sunt îmbrăcați foarte simplu. Unii totuși își poartă încă hainele bune dinainte de războiu, ceea-ce le dă un aer de bogăție și mizerie totodată. Cafeneaua „Im-perială“, care eră bine cunoscută înainte de re-voluție, a fost renovată în întregime și poate ri-valiză cu cele mai lux-oase cafenele din Europa.

Circulația pe străzi a mai înviat puțin. Circulă sănii mici și comoade, cursa cea mai mică e însă plătită cu 40—50.000 ruble.

În toate părțile auzi sunete de clopote, chemând pe credincioși la bisericile care au fost deschise din nou și gem de lume. Publicul mare s'a reîntors la rugăciune.

Bazarurile unde comerțul e au-torizat sunt focarul vieții orașului.

Se cumpără și se vând acolo de toate, dela blănurile de mare preț până la zdrențe. Tătarii negustori „de haine vechi“, pun acolo la cale fârguri de milioane de ruble.

Întâlnești mulți străini pe cari îi poți ușor recunoaște după înfățișarea și finuta lor bună în comparație cu cea a Rușilor. Sunt oameni

cu o oarecare surprindere dar cu multă părere de bine. Ei simt că încep din nou să trăiască în lume, împreună cu ceilalți și aceasta îi întărește.

Seara Moscova e foarte bine lu-minată. Teatrele s'au redeschis, cu programele de altă-dată și sunt veș-nic pline. La Teatrul cel Mare unde se joacă Balet de două-ori pe săptămână, e greu de găsit loc. Aceiași dan-satori pe cari îi vedeai înaintea de revoluție îi vezi și acum, și această neschimbare te uimește. În orchestră câțiva muzi-canți sunt în uniformă de soldați roșii ori de ma-rinari. Alții poartă smo-kingul de altă dată dar foarte ros. Pe scenă or-dinea e perfectă și finuta tuturor ireproșabilă. Pu-blicul compus dintr'un a-mestec al tuturor clase-lor e atent și respectuos. Lojile sunt ocupate mai ales de străini.

De câțva timp Sovie-tele au permis și redeschiderea băncilor care se ocupă mai ales de tran-zații cu străinătatea și devize. — Dolarul e cotat 180.000 ruble, livra ster-lingă 500 mii și 100 franci francezi 1.500.000 ruble.

A patra iarnă în Rusia sovietică.

Pentru a se încălzi populația cât de cât, pe străzile Petrogradului autoritățile sovietice au lăsat să se facă focuri, la care trecătorii își încălzesc mânele degerate de frig.

de afaceri, membri ai diferitelor mi-siuni, Norvegieni, Svedezi, Germani, Englezi și apoi Americanii operei de aprovizionare, cu prăvăliile lor largi și cu veșnicile lor figări au ajuns foarte populari.

Rușii primesc pe vizitatorii lor cu multă amabilitate, cel puțin în clasa intelectualilor. Cât despre pro-letari, ei îi privesc pe acești străini

dintre cele mai aspre. În cea mai mare parte a străzilor mari și a che-iurilor au fost clădite încă de cu vară mari cantități de lemne pen-tru încălzirea locuitorilor acum în iarnă.

Marele bulevard „Newski Pros-pect“ care de când cu sovietele se numește Bulevardul 4 Octobrie, nu și-a mai recăpătat viața de altădată

La Petrograd.

La Petrograd e acum foarte frig și iarna este

Elevii școlii de balet n'au suferit prea mult nici sub stăpânirea sovietică. Ei se văd bine îmbrăcați și hrăniți ducându-se cu sania la cursurile de dans.

dar totuși se ridică încetul cu încetul la ce a fost. — Unele case și palate mari au fost stricate de lupte și foc și oferă o înfățișare de plâns; totuși aceste case sunt mai puțin numeroase ca la Moscova.

Renumitul Palat de iarnă al Țarilor a rămas neatins cel puțin pe din afară. Steagul roșu fâlfăie în locul celui împărătesc. Coloana lui Alexandru mai stă și acum la locul ei, ca și statuia țarului Alexandru II, care e singurul țar lăsat pe pedestal, deoarece el e acela care a desființat robia. Fostele ministere care înconjoară piața din jurul coloanei lui Alexandru și-au menținut funcțiunea și în ele se găsește azi guvernământul sovietic.

Marele fluviu Neva, înghețat, a rămas tot cum a fost. Acoperite de ceață clopotnițele aurite ale fortăreței Petru și Pavel par'că vreau să străpungă norii. Și biserica „Mântuitorului”, care e o masă de marmoră roșie, e tot cum a fost.

Hotelele au fost întrebuițate pentru prizonierii ruși veniți acasă și rămași fără locuințe, și pentru copiii orașului. Ele nu sunt deschise publicului și starea lor e foarte rea. Numai un hotel numit înainte „Hotelul Mării Britanii”

A patra iarnă în Rusia sovietică.

Vapoarele americane, care aduc hrană populației infometate, abia pot sparge gheața de pe Neva, ca să vină în ajutorul nenorociților.

A patra iarnă în Rusia sovietică.

Populația săracă mănâncă pe străzi, plătind mâncările cu sume fabuloase. Aci se vede o femeie muncitoare, care pentru mâncărca dinaintea ei a plătit enorma sumă de una mii ruble.

iar acum „Hotel Internațional” a fost renovat cu totul și pus la dispoziția misiunilor streine.

În diferitele cartiere populare, mizeria e mare. În colțul străzilor poți vedea flămânzi mănâcând o supă ce costă 1000—10.000 de ruble, în vreme-ce frigul e de 20 grade. Alții trag în săniile lemne ori cartofi. Câteva automobile de-ale persoanelor oficioase aleargă nebunește pe străzi.

Gările sunt în stare rea. Unele sunt pline de o lume împestrițată: soldați, cetățeni, țărani încercând să plece în diferite direcții. Autoritățile caută să țină ordine dar e foarte greu. Între Petrograd și Moscova trenurile circulă regulat, însă expresul care înainte de războiu făcea în 9 ore acest drum, îl face acum în 14.

Portul, militarizat, e plin de vagoane care așteaptă mărfurile din streinătate. Câteva vapoare imobilizate deja de gheață, descarcă alimente venite din Svedia, Norvegia și mai ales din America. O pază aspră împiedecă jafurile. Și când te gândești că toți acești munți de saci de grâu venit din streinătate e menit să hrănească pe locuitorii Rusiei, care a fost odată marele grănar al lumii! Cărăușii se aruncă asupra sacilor cari s'au spart și își umplu buzunarele și cizmele cu zahăr, orez ori făină. Înșiși soldații roșii închid ochii. Când te gândești la miile de kilometri pe care au trebuit să le străbată alimentele acestea

de primă necesitate, și la calea ce le mai rămâne de făcut înainte de a ajunge la regiunile pustiite de foamete, spiritul își rămâne amețit de imensitatea operei întreprinse. Însă frigul va bloca în înfregime portul, agravând încă difilcutățile de-acum.

N'am vrut să părăsesc capitala tuturor Rușilor — spune povestitorul acestora, — fără ca să iau parte, ca la Moscova, la o reprezentație de balet. Am văzut „Mascaradele“. Admirabil spectacol, cum n'aș fi crezut niciodată că e posibil să se monteze vre-unul în condițiile de-acum ale vieții.

Di Eskusovici care m'a invitat acolo, e directorul general al tuturor teatrelor sovietice. E o ciudată figură de artist și de om autoritar. M'a făcut să vizitez scena și culisele, m'a prezentat celor mai renumiți dansatori și dansatoare, gloriile de azi ale afișului. Am văzut pe faimosul Orlof, urmașul și rivalul lui Nijinsky, și pe celebrul actor dramatic U. V. de Korven-Krukovsky, care cu toți cei 74 ani ai săi a rămas fruntașul teatrului Marinsky. El îmi zise: „În serile primelor zile de revoluție eu jucam dramă înaintea unui popor care jucă el însuși o dramă mai mare decât aceea a autorilor mei!“

Acest bătrân și măreț artist, care

a îndurat, ca și toți camarazii săi, lipsurile și suferințele, a fost unul dintre aceia care au reușit să facă pe guvernământul proletar să înțeleagă necesitatea menținerii artei tea-

Eskusovici, directorul general al tuturor teatrelor rusești sub regimul sovietic. Teatrul este singura instituție a Rusiei, care s'a menținut la nivelul dinaintea revoluției.

trale rusești. Susținut de Eskusovici, bătrânul artist reuși să realizeze miracolul conservării tradiției pure a artei, în mijlocul dezagregării generale. Și e așa de pitoresc și foarte curios să vezi în mijlocul acestor zbuciumări, de pildă pe elevii școa-

lelor de balet ducându-se în sănii la repetiții, bine îngrijiți și veseli, ca în vremurile bune. Mi s'a arătat printre elevele cele mai tinere o „minune“, dșoara Semianova, despre care bătrânul ei profesor spune că va avea cu siguranță un renume mondial.

Satele.

Am trecut și prin câteva sate — spune povestitorul. M'au impresionat jalnic de tot. Țăranilor le lipsește totul, n'au nimic. Nu le sunt lăsate decât cantități foarte mici din produsele pământului pe care îl lucră. Înfățișarea hainelor lor își face milă, și de mult a ieșit la ei din obicei purtarea unei încălțăminte.

Copiii au fost cei mai cumplit loviți de foamete și mizerie. Ei sunt cele mai mari și mai nevinovate jefite ale tragediei ruse.

Omul dela sate nu știe nimic din ceea-ce se întâmplă în treburile politice ale țării lui. Cel care locuiește la granițele dinspre Apus nu-și aduce aminte decât de lupte sângeroase și crâncene și de devastări care în cursul „unui războiu lung“ au nimicit sate și vife. Restabilirea acolo la sate a unei vieți normale va fi cu siguranță foarte grea. La chinul foamei care mai ales acolo pe ei, pe țărani îi seceră, se adaugă acela al frigului. În cursul iernei a-

A patra iarnă în Rusia sovietică — Hrana adusă de vapoarele americane pe Neva, a fost transportată în interiorul țării. Aci se vede un convoi de alimentare, care străbate în șir lung una din străzile Moscovei, ca să ducă alimentele la centrele de distribuție. — Ajutorul american dat Rusiei sovietice a salvat o mulțime întreagă de foame și de chinuri. Dărnicia ei mare- inimoasă merită lauda întregii lumi civilizate.

cesteia multe mii de țărani vor mai muri încă, mii de copii vor plăi cu viața lor nenorocul de a se fi născut în zilele acestea de desnădejde. Ei cer ajutor dela lumea civilizată și strigătul de durere trebuie să răsună ca un plâns cumplit la auzul tuturor celor linișiți și îndestulați.

Se cuvine aci să arătăm marimi-
 mia Americii atât de desinteresate,
 totdeauna înaintea altor țări, când
 e vorba de opere de binefacere. Pu-
 tem noi europenii „sentimentali“ să-i
 numim pe Americani materialişti
 reci, brutali, oameni-mașini care nu
 cunosc „emoțiile divine“ ci doar
 banul, — Americanii nu vor rămâ-
 nea prin aceea mai puțin niște oa-
 meni care s'au arătat mai cuminiți
 decât noi. Iar cumișenia lor constă
 în cumpătarea cultivării împreună
 și a trupului și a sufletului, punând
 pe unul în slujba altuia și dând fie-
 căruia importanța sa reală, neexa-
 gerată. Faptele lor cel puțin aceasta
 ni-o arată și-i învrednicesc pe ei
 să se uite la „bătrâna Europă“ ca
 la un palat frumos și prețios dar
 antic și hodorigit, care cere o re-
 novare din temelii.

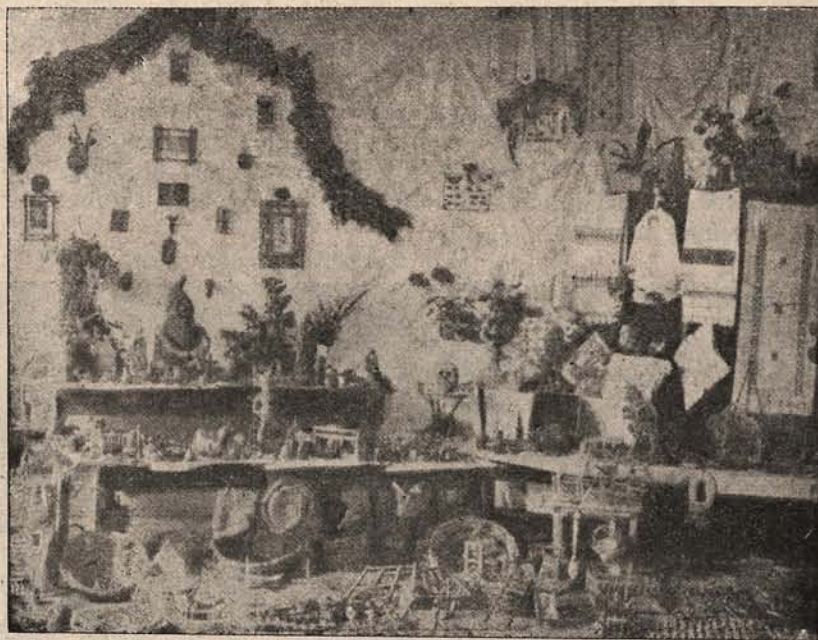
Acest lucru îl putem vedea și
 din povestirea aceasta despre Rusia
 de azi, a unei persoane care încă
 acu-s câteva săptămâni se găsea
 în țara Sovietelor. I. I. M.

În Germania se face o uriașă propagandă
 împotriva tratatului de pace dela Versail-
 les, pe care Nemții l'ar vedea bucuros
 nimic. Această propagandă se face în fel
 și chip cum se vede și aci pe un ban de
 hârtie de 25 pfennici, tipărit de orașul
 Schmölln, în Thuringia. Pe banul de hâr-
 tie este desenat un muncitor german, care
 a luat în furcoi „Tratatul dela Versailles“
 și-l asvârle. Mai în jos stă scris cu litere
 mari „Weg damit!“, adică „La o parte cu
 el!“ Această propagandă împotriva păcii
 este cu atât mai îndrăzneată, cu cât se
 face chiar în mod oficial!

Expoziția școalei civile din Sebeșul-săsesc.

Școala civilă din Sebeșul-săsesc și-a ținut de datorință să aranjeze
 la sfârșitul anului școlar trecut o expoziție cu obiectele făcute de elevele
 și elevii școalei în orele de lucru manual.

Obiectele sunt lucrate în mare parte din lut, paie și lemn, de către
 elevi, iar cusăturile de cătră eleve.

Foarte succese sunt figurile de lut, cărora un elev din clasa a II-a
 le-a putut da, pe lângă forma exterioară, și expresia sentimentului intern.

Elevii acestei școale au dus premiul de lucru manual la olimpiadele
 aranjate de „Societatea Tinerimii Române“.

VATICANUL văzut pe deasupra colonadelor bisericii Sf. Petru. Lu-
 mea dinaintea colonadelor este adunată din prilejul morții papei
 Benedict al XV-lea. Cele trei ferești dela dreapta etajului deasupra
 dau în locuința papală.

DECERNEREA PREMIULUI NOBEL

— DOUI REPREZENTANȚI AI GENIULUI-FRANCEZ ȘI GERMAN ALĂTUREA —

În anul trecut premiul Nobel s'a decernat strălucitului prozator francez, care este *Anatole France* și eminentului fizician german *Nernst*. Cu acest prilej cei doi reprezentanți ai națiunii franceze și germane, au stat alături unul de celalalt și faptul acesta a dat prilej mai multor bărbați de seamă francezi, ca să facă reflecții asupra legăturii între intelectualii celor două neamuri. Presa franceză pare a nu fi încântată de reluarea acestor legături și dl Paul Bourget, eminentul romancier și membru al Academiei, a scris din acest prilej următoarele:

„...Pentru ce a ne 'nchide în această dilemă: A nu aveă nici un raport mai mult cu gândirea germană ori a relua relațiile dela persoană la persoană? Pentru a ne țineă în curent cu literatura și știința unei țări, cărțile și revistele sunt suficiente: întâlnirile individuale nu reprezintă decât șanse de conflict moral...“

Ceremonia oficială, cu care se dau în Stockholm premiile Nobel în fiecare an. În anul acesta premiul de literatură i s'a dat marelui scriitor francez *Anatole France*, iar premiul de știință profesorului german *Nernst*. — Premiul Nobel constă din 200.000 coroane suedeze și se decerne de un juriu în fiecare an unui scriitor și unui om de știință, socotiți dintre cei mai mari ai lumii. — *Anatole France* a donat întreg premiul câpătat pentru alinarea mizeriei din Rusia sovietică. — În fotografia noastră cei doi premiați se văd pe planul din stânga, ieșiți mai în afară din șir. *Anatole France* este cel cu barbă din dreapta. Cel din spre margine este prof. *Nernst*.

Această idee de menținere a răcelii pe care a creat-o războiul între cele două popoare, este susținută de cei mai mulți, aproape de toți bărbații de stat și de cultură ai Franței. Nu ne miră deci faptul, că Paul Bourget preconizează raporturile de cultură între două țări numai prin cărți și reviste. Cu toate acestea însă, aceasta nu poate fi ținta finală a nici uneia dintre cele două popoare învrăjbite. Pentru binele umanității și pentru progresul civilizației, cele două țări trebuie să caute mai strânse puncte de apropiere, decât cartea și revista.

Vremurile noi pretind, ca asperitățile trecutului să fie pe deplin netezite și să se găsească formule de deplină împăcare, care să facă imposibil o nouă conflagrație, ca cea de ieri. Cine este conștient de incalculabilele urmări ale unui nou războiu mondial, numai astfel poate gândi. De aceea oricine propagă azi ideea unui nou conflict între popoare nu poate fi decât un întârziat, peste care tragica zguduire a universului a trecut fără să lase cea mai mică urmă și fără să-i sădească în suflet cea mai mică învățătură.

Noul cap al bisericii catolice.

— La ilustrația de pe pag. 1. —

Adunarea electorală a cardinalilor, a ridicat — în ziua de 6 Februarie — pe scaunul lui Sf. Petru pe unul dintre cei mai vrednici prelați ai catolicismului, pe cardinalul *Dr. Achille Ratti*, fost multă vreme nunțiu papal în Varșovia.

Noul cap al bisericii catolice a luat numele de Papa Piu al XI-lea și a declarat, că venind în fruntea bisericii sale înțelege să cârmuiască în numele acelorași idei de înfrățire și pacificare, pe care le-a propovăduit și răposatul papă *Benedict al XV-lea*.

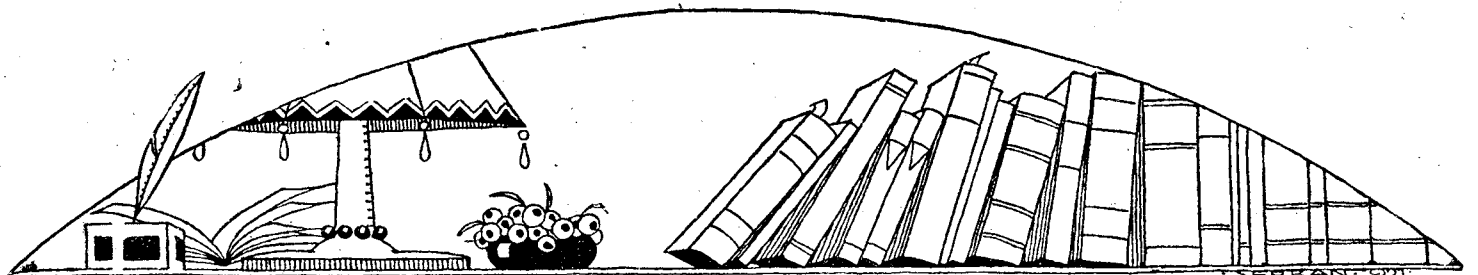
Alegerea noului papă a mulțumit întreagă lumea catolică precum și oficialitatea italiană, ceea-ce lasă să se prevadă că guvernarea papei Piu al XI-lea va fi plină de roade, fiind ea sprijinită de toți.

Biserica românească unită așteaptă dela noul papă aceiași înțelegere și solitudine, pe care a avut-o dela înaintașul, său ilustru.

GHEORGHE GUIMAN, fostul șef al serviciului cartiruirii din Cluj, care plecând dela postul său a lăsat unanime regrete în urma sa. Dl Guiman a știut să conducă oficiul său greu în așa fel, ca să reducă la minim posibil toate nedreptățile și de aceea în tot timpul funcționării sale nu s'a auzit nici un cuvânt de protestare împotriva sa.

PAGINI LITERARE

LA SFÂNTĂ MĂRIE*

De AL. CIURA

În dimineața aceea, pe când să merg la biserică, Sârbul meu mă salută cu un zimbet deosebit de ciudat, și îmi șopti ceva în treacăt, pe limba lui.

Eră un prizonier de războiu, rănit grav în cele dintâi încăerări, și căzut în mâinile dușmanului. Tinichigiu de meserie, lucră pe la casele oamenilor, dar numai la Români. N'ar fi primit să lucreze ceva la vre-un *șvaba* (ungur sau neamț), nici să fi crepat de foame. Din când în când dispărea pe câteva zile, și la înapoiere se întorcea cu știrile cele mai proaspete. Ciudat, cum prizonierii de războiu aveau informațiile cele mai exacte. Fără să poată ceti ziare, căci nici nu le-ar fi înțeles, erau în curent cu toate mișcărilor de pe câmpul de luptă, pe cari le presimțeau cu instinctul lor, sau și le transmiteau printr'o miraculoasă telegrafie fără fir.

În clipa aceea îmi veniră în minte o mulțime de amănunte, ce-mi scăpaseră. Prizonierii Sârbi și muscali din Sâncel, avuseră ieri niște zim-bete ciudate și repetau întruna: „De seară praznic... mare praznic rumânesc...“ Apoi seara, pe la orele zece, publicul străin din Blaj curgea din toate părțile spre casina ungurească.

Mă întorc instinctiv și pornesc spre gară. Numai aveam nici o în-țoială, dar voiam să văd și eu minunea, cu ochii.

În drum mă întâlnesc cu câteva cunoștințe, schimbând în treacăt cuvinte, în stil telegrafic: „Ai auziț?“ „Da...“ „E sigur?“ „Mergi să vezi acceleratul dela Brașov!“

Înțelegeam acum totul: trupele intraseră în preziua Sfintei Mării, și acceleratul dela Brașov a trebuit să treacă și el, prin botezul de sânge.

Ajung la gară.

Peronul eră gol; câțiva jandarmi se șopteau într'un colț, cu șeful gării, un jidan cu mutra congestionată, având aerul de a împărtăși grozave secrete de stat.

Acceleratul intră grăbit pufuind și gâfâind, ca un monstru înfuriat. Ies și eu pe peron, și când văd cupeele cu geamurile sparte și urmele recente de gloanțe, am simțit cum inima îmi svâcnește în gâtlee, gata-gata să mă înăbușe... și dinții începură să mi se bată. ca într'un acces de febră.

Pipăiam acum cu mâna realitatea unui vis, ce începuse să se distrame...

Șeful gării îmi aruncă o ochiadă plină de ură și-mi strigă cu glas tare, ca să audă și lumea speriată din vagoane:

— Dômnule profesor, nu e voie să mai veniți la gară...

Mă fac, că nu-l aud, ales că peronul se impopulase deodată.

Până să vină jandarmii, cumpăr câteva ziare, și mă strecor prin mulțimea ce stă încremenită pe peron, mirosind ce se întâmplase.

În curând apare și trenul de pe Târnava-mică. Cum nu mai eram pe peron, mă opresc în apropiere, să-l pot trece în revistă. Vagoanele erau arhipline; vagoanele de marfă, chiar și cele deschise gemeau de lume.

Era cel dintâi transport de *refugiați*, ce porniseră din Secuime, cu cel dintâi tren.

În oraș lumea românească își ascundeă agitația, văzându-și, în aparență, de treburi.

În casa familiei armenesti de alături erau plânsete și jelanie, ca după mort. Către amiazi haita detectivilor răsări ca din pământ, și spre seară sosiau deja preoți și intelectuali români, ferecați în lanțuri, între baionetele jandarmilor. Un cismar evreu, căruia mai târziu nu i-a cârpit nimeni măcar câteva perechi de palme zdravene, strigă pe stradă în auzul tuturor: „Pe care domn de român să-l bag în temniță?“ În prăvălia evreiască din colțul pieței, stăpâna scotea afară servitoarele cu înjurături de hamal la adresa Valahilor puturoși. Pe cât știm, ea s'a ales mai târziu numai cu câteva geamuri sparte, urmând să se îngrășe și pentru mai departe, pe spinarea puturoșilor de Valahi. Lumea străină nu prea eșia la iveală consfătuindu-se în casina ungurească. Numai notarul public se plimba, înfuriat, ca un curcan bătrân, rotindu-și ochii bulbucăți, în căutarea victimei, pe care să se descarce.

Trec spre piață, cu gândul să mai întâlnesc vre-un prieten. Capul îmi vuiu de o bucurie mare, copleșind toate primejdiile, ce aveau să vină. De acū — tot atâta!

În fața cafenelei W. publicul da năvală în afară, cât p'aci să mă răstoarne. Ce eră? Un meseriaș intrase cam în voie bună, și când văzū atâta lume, urmându-și jocul de cărți, ca și cum nimic nu se întâmplase, strigă în gură mare:

— Finis Hungariae! V'ați dus dracului toți ungerii și jidanii din țara asta!

Într'o clipă publicul de toate neamurile, o tuli prin cele trei ie-

* Din volumul „Cum eră odată“, (1916—1918), ce va apare.

șiri, și rămas singur, comandă cu aerul cel mai nevinovat un cognac.

Dela seminar și internatul de băieți plecau servitori, ducând cazane cu supă pentru refugiați. Mulți din ei — ales femeile și copiii — plecaseră, așa cum îi surprinsese năpasta, în puterea nopții; într-o cămașă de noapte, desculți, cu o haină asvârlită la repezeală. pe umeri.

Un prieten îmi spuse la liceu:

— Grăbește acasă! La noapte vom fi deținuți cu toții.

Puțin îmi mai păsă: Lavina se pornise...

* * *

În noaptea aceea n'am închis un ochiu. Fel de fel de planuri se înălțau și se năruiau în imaginația supraexcitată. Mă gândiam întâiu: să ne retragem în Munți. Dar cine ne va apăra și acolo?

Oamenii erau chemați sub drapel, și urgia jandarmilor sălbatici, ne-ar fi strivit la cea dintâi încercare de fugă.

Ceasul mântuirii bătuse; străinii se refugiau îngroziți și noi stam neputincioși, plutind de-asupra prăpastiei, ce despărția vieața de moarte. O punte îngustă se zărea deabia de-asupra genunei: nădejdea.

Ușa scârțâi încet, o mătăhală neagră se strecoară pe lângă zid.

„Vin să mă ia“, îmi zisei. Mă năpădi o spaimă de câte-va clipe, liniștindu-mă la gândul că toți trebuie să trecem prin ce ne eră scris.

Eră Sârbul meu.

Se strecură ca o pisică pe lângă zid, își scoase capela și spuse în șopot:

— Jivio Romania!

— Vezi-ți de treabă, sârbule, că de-acum vin jandarmii și ne înhață. Sunt numai peste drum.

— Nu mai vine jandarm, domnule, de-acu s'a isprăvit. Ia ascultă!

Și-și aplecă urechea la pământ, cu un zimbet de biruitor.

— Ascultă, domnule — repetă el.

Mă plec la pământ, lipindu-mi urechea.

Simțiam bătăile inimii, mai repezi ca de obicei, dar nu deslușiam nimic.

Sârbul râdea încet, întrebându-mă:

— Aude domnul?

— N'aud nimic.

El avu o privire plină de nedumerire.

— Și se aude bine. Sunt tunuri și puști. Domnul nu cunoaște, eu cunosc.

Și se strecură spre poartă, ca o fantomă.

* * *

Toată noaptea pluteam, cu ochii deschiși, de-asupra unei mări agitate.

Valurile mă saltau, când în înălțimi amețitoare, când mă asvârliau în prăpastii fără fund.

Plutiam între vis și vieață; între vieață și moarte...

Spre zi, când geamurile începeau a se mohori, am închis ochii.

Vedenii de vis se fugăreau prin creierul obosit, prea obosit ca să le poată opri și întruchipă, din goana lor vertiginoasă...

Vântul.

Se tângue vântul
In plopii din drum,
Iar plopii acum
Acopăr pământul
Cu frunze uscate.
Se tângue vântul
Și glasul-i străbate
Ca vârjuri de sulii
In inimi pustii,
In inimi uitate,
Pătrunde 'n chilii,
Se pierde pe uliți...
Și duce durere
Pe unde-i tăcere
Și singurătate.

ECAT. PITIȘ.

Buddha.

Măine 'n zori voi pune șeaua pe Kantaka — zbor de vânt —
Ce 'ntrupează Năzuința... Cer senin, pustiu pământ,
Ajutați-mi! Las palatul de cristal și de rubine,
Vinul spumegând în cupe, reverii de muzici line,
Parcuri verzi, grădini în care nu mai moare primăvara,
Toate visurile mele ți-le las, te las Tamara...

Înzadar rugă-vei cedrii și cypresii ca să-ți spue
Unde sunt... Doar astrul care dimineța 'n ceruri sue
Mă va ști... dar nu e nimeni să priceapă glasul lui!
Cine știe ce-i lumina, sau albastrul cerului?!...

Măine 'n zori voi pune șeaua pe Kantaka, voiu plecă
Fără să mă știe nimeni, dus în zbor de rândunea;
Voiu lăsa în urmă lumea relelor să se frământa,
Numai roibul să mă poarte, numai gândul să m'avânte...

În pustiu, lângă copacul Buddhi, vecinic înverzit,
Multă vreme, ziua-noaptea, voiu privi spre Răsărit,
Și voiu stă așa pân' mintea-mi s-o desface ca o floare,
Luminându-se în raza răsăritului de soare...

Buddha, lasă peregrinul prosternat sub ochii Tăi,
Să se 'nnalțe cu gândirea peste ceata celor răi,
Și arată-i drumul care duce 'n sferile senine,
Ca s'ajungă să devină înțelept și bun ca Tine...

VASILE AL-GEORGE

Piciorul de lemn.

ION AGÂRBICEANU

— 3 —

Stana, după-ce se zvârcoli vreme îndelungată în păcel, o vâcni pe podea, merse la fereastră și-și lipi fruntea de geamul rece.

Abea acum începû să înțaleagă în toată greutatea ei, sosirea apropiată a lui Andrei. Când, după cearta fulgerătoare de mai nainte, se despărți de soacră-sa izbindu-i ușa în nas, Stana îi strigase ascuțit: „Spune-mă, puțin îmi pasă!” Și, după-ce rămăsese singură în casa dinainte, fu atât de aprinsă de mânie pentru rușinea ce pășise azi, încât nu-și putû da seama cum se cade de însemnătatea sosirii lui Andrei. Uneori aveà chiar sentimentul, că nu se întâmplase nimic decât obicinuita ei ceartă cu soacră-sa, și bătaia cu ticăloasa acea de Vuța Surdului.

Dar aici lângă fereastră, cu fruntea răzimată de geamul rece, obraji ei nu mai dogoreau: ea începu să se gândească amănunțit la sosirea lui Andrei, și ceea ce simți mai întâi, fu un sentiment de descurajare, care o răcea, o înghețã, clipă cu clipă. Nu se mai putu agăța de gândul ce-i veni mai întâi, că toată scrisoarea este o minciună, că Andrei nu va veni! Nu! Auzise cuprinsul ei, văzuse stampila care părea că i s'a lipit de deget când a pipăit'o, și că o poartă mereu cu ea, văzuse bucuria copilului și a bătrânei!

Da! Ea va trebui să deà ochi cu Andrei și să-i dea seama despre faptele sale. Iși aduse aminte, tot mai înfricată, de păruiala de mai demult, și de paza aspră sub care a ținut'o bărbatul patrusprezece ani. Ea cunoștea inima bătrânei, a soacrei sale, și ar mai fi putut nădăjdui că Marina nu-i va spune nimic lui Andrei. Dar această bunătate a soacrei sale, nu-i va folosi la nimic: satul fierbeà, ori cine o arată cu degetul. Andrei va ști ce viață a dus ea, și cum l-a făcut de râsul satului.

Totuși i se părû că nu ar fi rău să facă o încercare: de mâne să nu se mai întâlnească cu Filăru, să

nu mai ese de-acasă, să se poarte bine cu bătrâna. Cine știe ce se mai poate întâmpla? S'ar putea ca Andrei să nu aibă nimic. De câte ori nu se întâmplă așa!

Și Stana se gândi la anii petrecuți cu Andrei. Nu avea de ce se plânge! Omul a luat'o din dragoste, săracă precum e șoarecele bisericii, o luase împotriva voinții părinților lui, și, afară de păruiala aceea de demult, n'a mai bătut'o altă dată. N'a fost scump când a fost vorba să-i cumpere strae cu care să poată fi între femeile fruntașilor din sat. N'a deșelat'o cu munca hotarului, cum făceau alți bărbați din sat cu femeile lor. Nu și-a uitat s'o îmbie și pe ea c'un pahar de vin Dumineca.

Da. Erà adevărat. N'a trăit rău cu Andrei. Și acum iată ce i-a făcut ea, ce viață i-a pregătit pe când se va întoarce acasă din război!

Sufletul ei era gata să se înduioșeze, părerea de rău erà gata s'o copleșască, dar simțind umiliința ce i s'ar fi adăugat numai decât ca tovarășă pentru viața întregă, ea își înălță capul, cutezătoare și disprețuitoare: Nu, nu se va târi după el, cerșindu-i iertare o viață întregă! De ce n'a venit, de doi ani, o singură dată acasă, de ce nu i-a scris? Este ea așa de vinovată cum o credeà bătrâna?

Și după întâia împotrivire, ea simți din nou patima ce o leagă de cel de acum. Va putea ea să se departă de filăru? Să nu-l mai vadă? Să nu mai simtă atingerea lui? Ce prostie! Vezi bine că e cu neputință. Și nici că voește: Nu! Pentru nimic în lume!

Dar' atunci ce va face după sosirea lui Andrei? Va rămâneà în casa lui și va trăi cu Filăru? Dar' cum cutează să se gândească la asta? Nu-l cunoaște ea pe Andrei? Nu-i va rupe Andrei oasele?

Stana rămase în mijlocul odăii înmărmurită: Ce va face? Va merge la Filăru, va fugi cu el?

Iată o întrebare pe care nu și-a pus'o nici odată! Ar primi-o Filăru? S'ar căsători cu ea? Geandarmul erà neînsurat, dar erà domn

și apoi nici nu erà de neam român, deși vorbeà bine românește.

Stana se îngrozì: I se părea că Filăru nu s'ar învoi s'o ia de nevastă...

Nici odată nu și-a pus întreba-rea asta, iar acum nu cutează să-i deà un răspuns hotărît. De aceea se sili să nu mai stărue asupra ei, ci se gândi din nou la partea aceea din scrisoarea lui Andrei, în care bărbatul spuneà, că nu se mai întoarce așa cum a plecat.. Aici vedeà Stana singurul ei razim pentru viitor. Dacă va veni orb, ciung ori olog, cum se înapoiară destui din războiu, Andrei nu va mai aveà poftă să-i știe cărările ei, nu-i va mai pasà de ele.

Dar' încă de va fi vorba numai de un concediu de câte-va săptămâni? Atunci, puțin i-ar pasà ei, ori va ști bărbatul său ceva, ori ba. Chiar' dacă ar bate o în toate zilele, în sfârșit tot va plecà și va rămâneà singură. Singură! Abia acum, că-și simțea primejduită libertatea vieții ei de plăceri, putû să judece deplin, ce bun neprețuit a fost pentru ea această libertate!

Se trânti în păcel îmbrăcată. Voià să-și mai limpezească gândurile. Dar' cum așipi puțin, i se părû că lângă ea, în păcel, de către părere, e Andrei, și că o izbește cu ceva tare în spate. Sări speriată din pat, privi cu groază în jur, și spaima, descurajarea ce o cuprinsè la început, când își lipi fruntea de geam, o cuprinse din nou.

Ea își luă numai decât o hotărîre: „Trebue să mă duc la Filăru. Să-i spun că vine Andrei. Vom chibzui ce e de făcut!”

Și, învălită într'o mare năframă de lână, Stana deschise ușa, se strecură în tindă, auzi respirarea regulată a lui Ionică. Deschise cu grije ușa dela tindă, dar când s'o închidă auzi tusa, cu înțales, a bătrânei.

Stana strecură printre dinți o înjurătură și izbi ușa cu putere.

Soacră-sa se mișcă în pat, se învârti către perete și zise, ca pentru sinè: „Haida-hai! Acuși o să-ți sosească popa!” — Va urma. —

Harald.

— Baladă nordică de Uhland. —

Cu oastea zdrobită și pusă pe fugă,
În crâncene lupte, Harald și cu-ai săi
Se 'ntoarce prin dulce lumină de lună
Vărsată pe 'ntinderi de codri și văi.

Pe umeri duc steaguri stropite de sânge,
Li-e inima rece și sufletu 'nfrânt —
Dar totuși ei cântă și versul lor jalnic
Le 'mprăștie 'n lume, pe neguri, pe vânt...

„Dar ce licăririi-s, ce pași prin tufișuri,
Ce zvonuri ușoare-s prin foi de copac,
Ce glasuri se 'nvorb' pe umbrele serii,
Ce șoapte-s pe luncă, pe vale, pe lac...?

„Ce bori parfumate adie prin ramuri,
Ce voci-s pe vale, ce dungi de lumină,
Pe lunci înflorite, ce dans de fecioare-i
La fel c'o ghirlândă de roze și crini...?!”

„Ce scumpe săruturi sunt par'că prin aer,
Ce străngeri în brațe, ce voci de parfum...?”

Li-s spadele zmulse și roibii pe goană —
Și-abia poposiră de-o lună pe drum...!

E hora, e dansul frumoaselor silfe,
Sunt toate fecioare cu trup răpitor
Ce mintea ți-o 'ncurcă — și toți luptătorii
Trecură 'n greșală hotarele lor.

El singur, viteazul Harald, la 'ntâmplare,
Rămase pe cale cu ceva 'napoi
Și trupul de altfel din tălpi până 'n creștet
E imun de silfe, de vrăji și războiu.

...Și când își ajunge din nou luptătorii
Zăceau pretutindenii în mii sfârmături,
Iar roibii cu coama zbârlită de spaimă
În crunte vârtejuri turbau prin păduri.

Cu inima 'nfrântă de-atâta durere
În lacrimi se zmulge Harald dintre-ai săi
Și pleacă sub dulcea lumină de lună
Vărsată pe 'ntinderi de codri și văi.

El merge, tot merge — și 'n urmă 'nsetează,
Dar uite-l, din stâncă, cu murmur sonor
Țâșnește izvorul... s'apleacă cu poftă
Și soarbe eroul din mândrul izvor.

Și 'ndată ce-și stânge năpraznica sete
Atâta se simte de greu și de 'nfrânt
Că-i vine să șadă... și șede pe stâncă
Și repede-adoarme cu fruntea 'n pământ.

Acolo pe stâncă el doarme și astăzi,
De veacuri e-acolo: un monstru de trunchiu,
Cu fruntea căzută pe pieptul de piatră,
Cu barba și părul bătând pe genunchiu...

Când fulgere însă se 'ncaeră-arare,
Când fierbe furtuna pe-al zării oblânc
Se-asvârle prin visuri Harald după spadă-și
Și iarăș recade în somnu-i adânc.

T. MURĂȘANU

SOCOTEALĂ SCURTĂ

VLADIMIR NICOARĂ

Lordache Irimia, rezemat cu'n umăr de ușorul ușei, în cancelaria boerească, ascultă, fără să poată pricepe, cum conul Costică Gheorghiu vechilul boerului Neculai Ionescu, îi cetea din niște registre mari și groase, că te apucă amețeala privind-le, datoria, pe care el o avea după o vară întreagă de muncă trudnică și amară. Ghemuindu-și căciula subsuoară, se îndreptă din șale. Zmunci scurt umărul drept ca să-și așeze sumanul hăit pe spate și cu glas domol zise:

— Păi, Coane Costică, pe cât înțeleg D.-v. mă socotiți dator 280 lei, și după socoteala mea aș mai avea eu de luat vre-o câțiva franci.

— Ce să-ți fac? asta-i socoteala, răspunse hursuz Conu Costică.

— Așa o fi cucoane, da vezi mata, că la pârdașnica ceia de sfeclă, mîncă-o-ar amarul s-o mînânce, mi-ați trecut 10 prăjini mai puțin. Știți cele 10 prăjini care le-am luat pe urmă,

lângă Costache Irim în lanul din coasta viei. Și Coane Costică, 10 prajini de sfeclă lucrate cu atâta amar, îi păcat de Dumnezeu să nu mi-le treceți. Apoi, văd că mi-ați trecut 60 de prajini pământul luat în arândă dela boer; și ogorul cela, bată-l pustia, are numai 40 de prajini, că l'am măsurat de atâtea ori, și doar pământul îi față, puteți să-l măsurați și D.-v. Nu socotiți, că-i păcat să mă încărcați cu 20 de prajini pe care nu le-am avut? Nu mai vorbesc de bunătatea pământului; acū, se cheamă că dacă l-am primit trebuie să-l plătesc, da-i vorba 40 de prajini, nu 60 cum ați trecut D.-v.

Musteața lui Conu Costică prinse a se zburli, adunându-se toată lângă nas, și de-odată, cu glas de tunet răcni:

— Ia seama cum vorbești moji-cule! Nu cumva îți trece prin gând, că noi te furăm?!

Tocmai atunci intră pe ușa din fundul cancelariei și Conu Nicu.

— Da ce-i aici Gheorghiu!?

întrebă el cu vocea groasă, încrun-tând sprincenile.

După ce i-ascultă pe amândoi, cercetă cu băgare de seamă registrele. În timp ce lordache Irimia, cu nădejdea 'n suflet, că boerul are să-i scoată dreptatea, își frământă căciula în mâinile lui crepate și pline de bătături.

De-odată Conul Nicu, cu'n gest scurt, își smunci ochelarii care-i chinuiau nasul strângându-l ca într'un clește și apropiindu-se de țaran îi zise blând:

— N'ai dreptate lordache! Socoteala îi bine făcută. Ești dator 280 lei și trebuie să te angajezi pe anul ce vine, ca să-ți trec datoria și să te păsuesc până la vara viitoare.

Pe țaran îl cuprinse o amețeală. Se uită nedumerit la amândoi cărturarii care-l socotise și văzându-se fără chip de scăpare, dădu drumul amarului:

— Va să zică eu n'am dreptate?! Bine cucoane! Sta-v'ar în gât munculița mea...

Dar n'avu când să termine, că palma uriașe a boerului îl fulgeră scurt, lipindu-i capul de perete. Se simți luat de umeri și aruncat afară.

În antreul întunecos, lordache Irimia, cu sufletul cătrănit de durere, după-ce trecu mâna peste obrazul lovit, își înfundă căciula adânc pe urechi și băjbâind colțul unde-și lăsase bățul, eși afară mormăind o injurătură cumplită, în care cuprindea la un loc pe boer, pe slugă și întreaga alcătuire ciocoiască. Porni încet spre poartă, pe când mintea îi eră frământată de gânduri sângeroase.

În cancelarie, Conu Nicu aprins de mânie, se plimbă cu pași uriași măsurând încăperea în lung și'n lat. De-odată se opri cuprins de o ușoară părere de rău și privi pe sub sprincene spre vechil, care își vârîse nasul în registre.

— Am fost stăpănit de-o repede mânie, zise el cu glas învăluit, și acuma îmi pare rău. Mai ales, că lordache Irimia îi muncitor și cins-tit, pe cât îi de pornit la răzbu-nare. Atâta numai, că nu se joacă nici-odată cu mine. Dar bagă de seamă Gheorghiu, dacă dovedesc, că are dreptate să știi că te dau afară!

— Nu se poate, Coane Nicule, bălbăi vechilul cu fața perdută.

— Mă rog, eu atâta îți spun! Și porni mănios izbind cu putere ușa în urma lui.

Gheorghiu se uită veninos după stăpân, lăsă să-i scape o injurătură urită la adresa „ghiorlanului” și se ridică dela masă cu gând să plece acasă, că se întunecase cam de mult. Pe când îmbracă scurteica blănită cu vulpe, un gând îl fulgeră prin minte. Rămase câțva timp cu scurteica îmbrăcată pe o mănecă, apoi un zimbet îi luminează fața.

— Ei, asta-i, șopti el printre dinți, mofturi boerești; n'are să mă dea afară din pricină, că am încărcat la socoteală, mai ales, că nu l-am furat pe el!

Se îmbracă grăbit și după ce aprinse felinarul, ridică gulerul, îl încheie strâns și porni. Când eși în curte o bufnitură de vânt îi stinse felinarul.

— Du-te dracului, mormăi supărat, nu mă mai întorc pentru tine. Și porni prin întuneric spre poartă. Un vânt aspru gemea dureros în

noaptea întunecoasă de Noemvrie. Cerul îmbrobodit cu nori negri, care călătoriau grabnic purtați de vântul „dela Muscal”, nu lăsa să se zărească nici o scânteere de stea, și'n noaptea ca cerneala, Gheorghiu mergea cu băgare de seamă pe lângă gardul curții. Știa, că trebuie să se ție aproape de gard, dacă ține să nu se prăbușească în șanțul adânc și plin de apă. De-altfel cunoștea drumul cum își cunoștia palmele, dar pe-un întuneric așa de năprasnic nu eră rău să fie cu băgare de seamă. Se gândia la mânia boerului, când de-odată la cotitură, o mogâldeată neagră se ridică de lângă gard, în mijlocul cărării, chiar în fața lui.

— Care-i aista mă?“, întrebă Gheorghiu cu voce aspră.

— Om bun, Coane Costică.

Și lordache Irimia, repede ca gândul, îl prinse de guler și c'o smuncitură scurtă, îl puse în genunchi.

— Să nu râcnești lipitoare, că te scot din sănătate! Stai puțin să te socotesc și eu, că tu tare bine m'ai socotit, numai să-ți fie pe suflet.

Vocea îi eră înăbușită și șuerătoare. Gheorghiu pus în genunchi, fu prins de-un tremur cumplit. Vru să țipe, dar nu putu scoate decât o șoptă. Stăpănit de-o groază nemai pomenită, cuprinse genunchii țaranului cu mâinile lui tremurătoare și clănțănind de-abia putu șopti întrerupt:

— Domnu lordache... să nu mă omori... Fac tot ce mi-i cere... numai dă-mi drumul.

Țăranul îl privi cu scârbă și dându-i drumul de guler privi cum „Conu Costică” se prăbuși la pământ.

— Va să zică boerule amù nu mai ești voinic! Nu mai poruncești? Mă rogi! Ai noroc că mi-i greață de bicisnici ca tine. Eu nu mă mă-sor cu muerile. Du-te la dracu să-răcie!

Și scui-pând cu dispreț, lordache Irimia sări șanțul și porni încet pe drum, pe când Conu Costică umilit, cum nu fusese niciodată în viața lui, se sculă tremurând și se îndreptă spre casă.

Oraș strein,

frumos însă și cu o perspectivă de viitor strălucitoare, sufletul meu s'a legat de tine într'un amurg de vară, și de atunci te are scump și drag. Cu toate străzile tale strâmbe și înguste, cu toate căsuțele tale învechite de vremuri și de furtună, și cu toate neajunsurile tale de oraș, pe care nu-l mai încape o haină strâmtă și în care răsună încă atâta vorbă aspră și streină, — eu te-am drag, Clujule, oraș strein!

Te am drag, pentru că tu ești as-tăzi al nostru și reprezinți biruința unui neam oropsit veacuri dearândul, pentru că reprezinți răsuflul nostru cald, care-ți împrumută viața din viața lui și care-și face un titlu de datorie, ca să te poată îmbrăca în haina personalității sale.

Cuminte și docil, tu par'că înfelegi porunca vremii celei nouă, și zi de zi, ceas de ceas, te 'nmlădii, te supui, te asimilezi, cu murmur și fără murmur. Aspectul tău câștigă clipă de clipă ceva românesc și ca mâine, dacă ar învia din mormintele lor stăpânii tăi de odinioară, — ei de sigur nu te-ar mai recunoaște și vei părea în ochii lor tot atât de bizar și strein, pe cât de frumos și de drag îmi pari mie!

Îți fac mărturisirea aceasta, oraș iubit, pentru că aș vrea, asemenea mie, să te iubească toți Românii care te locuiesc și mai cu seamă toți aceia, care ajung pe-o clipă în șirul celor, ce te guvernează.

Iubindu-te și înfelegând chemarea ta mare cu toții, — noi nu vom găsi jertfe, care să ne pară prea mari făcându-le pentru tine, și nu vom crușa nimic, pentru-ca să te vedem tot mai frumos, tot mai dulce și — tot mai românesc!

Firește, nu muncă ușoară, și mai

cu seamă nu muncă de un an, de doi sau de trei, se cere pentru aceasta, ci muncă grea, muncă isfovoitoare, de zece, de douăzeci de ani, ba de-o viață chiar! Muncă de-o viață înfreagă, muncă chibzuită și făcută, desinteresată și fără repaos, având naintea ochilor acelaș plan, măref și vrednic de muncă: să devii, Clujule străin, un oraș românesc, românesc cu desăvârșire, și 'n înfășișare, și 'n gândire, și 'n suflet, și 'n limbă!..

Mijloacele? Desigur nu presiunea, nu intimidarea lașă, nu desnaționalizarea brutală și nu persecuția! Nu, nici unul dintre acestea, ci concentrarea de institufii culturale cât mai multe, creierea de stabilimente industriale și comerciale, mari și mărunte, de tot soiul și 'n tot locul și, *mai ales*, o protecție cuminte, *care totuș se poate*, pentru tot ce pornește în numele ideii de stat și de viață *românească!*

Iată ce trebue, drag oraș, ca să înțeleagă lumea noastră românească; lumea aceea, mai cu seamă oficială, care printr'o vinovată neglijență, își satisface și astăzi toate necesitățile sale mai bucuos la streinii cinici, bajjocoritori, perfizi și adesea șarlatani, — decât, la stabilimentul românesc în fașe, plăpând, ce-i drept, dar tot atât de bun, tot atât de solid și mai cu seamă tot atât de vrednic de sprijin!

Nu cităm cazuri, nu facem re-criminări, nu facem aluzii, deși le-am putea face, — căci nu revista aceasta e chemată a porni pe acest temeiu o campanie. În spațiul, pe care ni-l permit împrejurările și 'n cadrul pe care ni-l indică spiritul revistei, — noi facem doar un apel la conștiința românească, pe care trebue s'o aibă toți slujbașii acestei țări, și mai cu seamă toți Românii, — ca să nu uite niciodată, că un stat național are nevoie și de orașe naționale, și că orașele nu pot fi nici naționale și nici naționalizate, până când ele sunt lipsite de cultură, de industrie și de comerț național!

Iar pentru a le creă pe acestea, ele trebuiesc — sprijinite!

Dr. Sebastian Bornemisa.

*

Gheorghe Guiman. In zilele trecute s'a despărțit de slujba sa dela Oficiul de cartuire, unde eră președinte, — dl Gheorghe Guiman, un prețios funcționar, despre care se poate cu drept cuvânt spune, că în vremuri tulburi și grele a făcut cinstei sale. Presa străină și cea ro-

mânească a găsit adesea unanim acente de laudă pentru dl Guiman și nu putem nici noi — și nici nu trebuie — să tăcem în clipa aceasta, când dl Guiman se desparte poate pentru totdeauna de cariera sa de funcționar. Căci dl Gheorghe Guiman de data aceasta nu pleacă dintr'un post greu și plin de răspundere pentru ca să ia în primire un altul și mai greu, ci se duce — după cum ne-a declarat nouă — ca să nu se mai reîntoarcă la cariera sa multă vreme, sau poate niciodată.

Plecarea dlui Guiman din sânul funcționarilor o regretăm sincer și din toată inima. Pentru că nu a fost numai un funcționar harnic, priceput și serviabil cu toată lumea, ci și un funcționar, care reprezintă o moralitate înaltă și neșovăitoare, în cel mai strict înțeles al cuvântului.

Făcând studii teologice înalte la Sibiu și la Cernăuți, funcționează până la intrarea României în războiu ca profesor, ca atunci să treacă dincolo și să se pună în slujba țării. După unirea Ardealului cu Țara-Mamă vine acasă în Ardeal și se face funcționar în noul stat românesc, care cerea ajutorul tuturor fiilor săi, pentru a se putea consolida și rămâne. Intrat în serviciul finanțelor și însărcinat cu stampilarea coroanelor Austro-Ungare într'un colț al țării, are prilej să descopere uriașe contrabande de coroane și să dea pe contravenienți pe mâna legii.

Inculpații încearcă să scape punând sume fabuloase la dispoziția acestui funcționar. El însă rămâne tare, ca stâncă, refuzând cu indignare astfel de tentative.

Dela finanțe, unde ajunge la frumosul rang de consilier, trece în serviciul siguranței la Oradea și Satu-Mare, unde tot timpul cât funcționează, câștigă deasemenea respectul și simpatia tuturor. De-aici este chemat la Cluj, în fruntea serviciului de cartuire, pe care-l conduce cu toată demnitatea timp de jumătate de an, dând peste 2000 de camere și locuințe pentru funcționari și ofițeri, fără a proceda barbar ori în chip revoltător.

Iată de ce regretăm că dl Guiman pleacă. România-Mare are nevoie de oameni de talia dsale și noi am fi poate fericiți să aflăm într'o zi că dl Guiman s'a reîntors din nou acolo, unde regretă toți că a plecat.

*

Pentru cunoașterea literaturii noastre.

În zilele acestea a eșit de sub tipar o „Istorie a literaturii române“

de domnii profesori *Al. Ciura, A. Domide și O. Hulea*, scrisă pentru școlile medii, cu limba de propunere maghiară.

Cartea este un prețios mijloc pentru a familiariza pe concetățenii nostri maghiari cu elementele generale ale literaturii și culturii noastre naționale și fără a avea pretenții de a fi scrisă cu un vast aparat științific, constituie totuș o concisă oglindă a literaturii române.

Biografiile scriitorilor se dau paralel în limba română și maghiară și bucățile diferiților scriitori sunt foarte bine alese. De cea mai mare însemnătate sunt traduceri ungu-rești ale câtorva poezii din Eminescu și Coșbuc, și traduceri românești din poezii unguri: Petőfi, Arany, Kiss József, Ady Endre și alții.

Cetitorul care își ia osteneală, ca să străbată peste paginile acestei cărți, va fi plăcut impresionat îndeosebi de aceste traduceri făcute din amândouă literaturile și va trebui să recunoască, că munca autorilor este un prețios mijloc de cunoaștere reciprocă a Ungurilor și Românilor. — Cartea a apărut în editura D-lui Onișor din Cluj.

*

„Legende istorice“

de pe pământul României, de Victor Lazăr. Cartea aceasta cuprinde 43 legende din Istoria Românilor, dând deosebită atențiune legendelor istorice din Ardeal, puțin cunoscute până astăzi. Opera aceasta destinată să fie manual auxiliar în clasele inferioare ale școlii normale, este cea mai potrivită lectură pentru copii de 9—15 ani. Legendele acestui volum, fără să piardă farmecul poveștilor originale, sunt însoțite și de explicațiile necesare istorice și sunt aranjate în ordinea cronologică a eroilor din legende. Legendele cari privesc începutul neamului nostru, sunt un fel de cântece de leagăn legate de pământul țării noastre. Părinții abia vor mai putea da o mai folositoare și mai plăcută lectură fiilor lor.

S'a tipărit la „Ardealul“ Institut de arte grafice în Cluj. — Prețul 7 Lei + porto.

*

Obosit de viață. In anul trecut a murit în Milan, în vârstă de 102 ani și cinci luni, contele Greppi, care fusese în tinereța sa, pe la jumătatea secolului trecut, diplomat și un perfect om de lume.

Inainte de moartea sa cu o seară, a luat încă parte la o reprezentație de operă, iar în ajunul morții, a cinat

în oraș și pe la 11 ore seara s'a reîntors acasă să se culce. Cu câteva ore înainte de a se sfârși, îi spuse camelierului său, care se arătase mirat că-l vede venind înainte de miezul nopții acasă, că pentru întâia dată se simte nițel cam obosit de viață.

Se culcă cu toate acestea vesel și adormi repede, dar pentru totdeauna. A doua zi dimineața nu se mai sculă de loc. Murise în somn, fără să simtă nici o durere și nici o părere de rău.

Unui amic, care l-a întrebat odată asupra secretului vieții îndelungate, contele Greppi i-a răspuns numai atât: „Nici prea mult, nici destul“.

*

Violina lui Paganini.

La începutul anilor 1800 se începe odisea care vreau să o povestesc.

Într-o dimineață servitorii contelui polonez P., au găsit în parcul castelului, subt fereasta blondei contese cadavrul unui tânăr, care se împușcase. Și în moarte, el strângea la piept o violină, pe care cântase ultima lui serenadă. Contesa cu părul auriu a îngropat în parcul umbros pe nefericitul îngrăgostit, și violina, o amintire, a păstrat-o cu sfințenie. Dar peste un an, contesa zăcă și ea în parcul umbros și violina a ajuns pe mâna fraților mai mici a frumseței moarte. Aceștia i-au rupt gâtul și o târau pe podele după ei, jucându-se de-a „sania“. O servitoare o făcu cinste unui muzicant vagabond, care trecea pe acolo. Acesta a dres-o, cum a putut-o, și și-a urmat calea spre Viena, scârțâind din ea pe la ușile oamenilor. Aici a făcut bietul om un chef, și după ce nu și-a putut plăti consumația de 40 crețari, birtașul i-a luat violina. Dela crișmar a cumpărat-o tot cu 40 crețari calfa unui măestru fabricant de violine și a vândut-o stăpânului său cu 5 florini. Acesta a recunoscut valoarea instrumentului hodorogit, eră eșit doar din mâinile vestiților cremonezi Nicola și Andrea Amati. După ce a reparat-o cum se cuvea, a vândut-o secretarului de legație, contele K., cu 250 ducăți. Contele K. a ajuns atașat la legațiunea austriacă din Madrid. O artistă spaniolă, în care se îndrăgostise de moarte, îi ceru violina, preț al inimei sale. Contele i-a trimis violina cu un bilețel, care invită pe artistă la un dineu discret. Inzadar așteptă contele până la miezul nopții: iubita lui fugi încă în seara aceea cu un muzicant italian

Donelli și natural, cu violina. Donelli ca șef muzicant al unui regiment a făcut campania din 1812 în Rusia. Regimentul i-a fost nimicit și bagajele au rămas inpodmolite în o mlaștină. Violina noastră a ajuns astfel în mâna unui cazac, care a vândut-o în Moscva unui măsar, cu o rublă de argint, măsarului nu i-a plăcut înfățișarea veche a violinei, a vopsit-o gros de un deget cu o culoare galbenă să fie mai frumoasă. Apoi trecând prin Breslau și isprăvindu-i-se paralele a vândut-o cu doi taleri unui măestru de violini de acolo. Dar acesta eră chiar calfa de odinioară, care cumpărase în Viena violina cu 40 crețari. Scrise neîntârziat fostului său stăpân, care i-o și cumpără cu 200 Taleri. Acesta o vinde la rândul său tot contelui K., acum pentru a doua oară, cu 250 ducăți. Contele peste doi ani cunoaște pe Paganini în Florența și îi arată violina. Paganini îi ofere pe ea 500 ducăți, nobilul conte însă, încântat de măestrul cântec alui Paganini, i-o face cadou.

Paganini nu s'a mai despărțit de violina aceasta, și ea i-a fost mijlocul și tovarășa gloriei sale.

*

Templul din Karnak.

Hoinărind prin lume, rămânem adesea înmărmuriți în fața mărimii și frumseților sfintelor lăcașuri ale legii creștine. Sfântul Petru din Roma, domul din Milano, Florența, Notre Dame din Paris, catedrala din Reims, etc. sunt adevărate opere de artă, grandioase în dimensiuni și totuși gingașe prin proporția și finețea formelor.

Și totuși bisericile de azi nu se apropie în mărimea lor de unele temple păgâne din vechile vremi. Cea mai mare clădire destinată cultului unei zeități, din toate câte s'au zidit vreodată, este fără îndoială templul lui Ammon din Karnak, zidit pe malul drept al Nilului, în fața cu ruinele vechei Theba.

Toate clădirile acestui templu împreună cuprind un teritoriu de aproape un kilometru pătrat. O serie întreagă de drumuri străjuite de lungi șiruri de statui, conduc la templul principal, a cărui hală eră atât de mare, încât domul din Colonia ar fi putut fi zidit ușor în ea, fără să atingă pereții sau boltitura. Și totuși în hala aceasta enormă abia putea lua loc câteva sute de oameni din pricina, că aproape întreaga încăpere e cuprinsă de un mare număr de colonne, ca tot atâtea turnuri de

mari. Unele colonne sunt înalte de 25 metri și au un diametru de peste 15 metri.

În curțile minunatului templu străjuiesc numeroase statui de granit a unor domnitori azi necunoscuți, dar care înainte cu mii de ani stăpâneau atotputernici și preaslăviți. Aceste uriașe statui au rămas neclintite în puvoaiele de neamuri, care au trecut vijelioase și pustiind peste țară, Asiri, Perși, Greci, Romani și Saraceni — și mâna soldatului dornic de pustiire a rupt doar bărbile și nasurile câtorva statui. Încolo ele străjuiesc veacurile și miile de ani neschimbate, zimbitoare, batjocurându-se par'că de vremea, care trecu de-asupra lor neputincioasă.

*

Ce șoptesc oamenii?

Oamenii șoptesc, că directorul unei bănci românești, care s'a înjghebat acu-s vre-o 3 ani cu foarte mult entuziasm și cu pricepere foarte puțină, a refuzat să aboneze revista „Cosinzeana“. Lucrul ci-că s'a petrecut astfel:

Un subaltern al d-lui Director i-a prezentat șefului său revista noastră, rugându-l ca s'o aboneze. Domnul director, cu un aer foarte grav, dar fără nici o expresie, a luat revista în mână, a trecut cu ochii peste file și părea că acceptă. Dar nenorocire! Zărește de-odată o ilustrație, care nu-i convenea și dă revista departe, rostind sentința;

— Nu o abonăm!!

Pentru a arată însă, că totuși ține la presă, dă ordin numai decăt, ca să se facă câte un abonament la 2 ziare ungurești din Cluj, la „Keleti Ujság“ și la „Ellenzék“, care, se știe că ne iubește atât de mult, încât bravii studenți s'au văzut siliți să-i devasteze toată administrația.

Cazul acesta merită să ne ocupăm de el, în câteva rânduri, pentru că este un simptom. Dela început trebuie s'o spunem, că nu o facem pentru că ne-ar durea refuzul directorului, care n'a vrut să ne aboneze, deoarece acest refuz nu spune nimic — bine pentru domnul director și nimic — rău pentru noi. Sutele de scrisori de felicitare ale cetitorilor nostri afirmă în deajuns, că revista noastră este pe un drum bun și asta este pentru noi o încurajare destul de prețioasă, mult mai prețioasă decăt ca refuzul unui director de bancă anticultural să ne amărăscă.

Chestiunea este alta. Și aceasta vrem s'o discutăm. Gestul acestui

director — mare și înflăcărat Român cu gura — de a abonă și ceti numai ziare ungurești și 'n România-Mare, — este, din nenorocire, mai obicinuit decât ar crede cineva.

Treceți prin cafenelele Clujului, treceți prin toate orașele transilvănene și vă veți îngrozi de ce veți vedea. Aproape 80% dintre intelectualii noștri ardeleni, citesc și acum gazetele ungurești, dar nu numai că le citesc prin cafenele, ci le și cumpără și le și abonează. Acesta este un lucru știut și care se poate controla. Aceasta o știu și streinii și o afirmă.

Un industriaș ungur, căruia un ziar românesc îi ceruse un anunț, a răspuns solicitatorului:

— Eu nu public în foi românești, deoarece Românii toți citesc ziarele ungurești.

Gestul directorului de bancă din Cluj, care a refuzat să aboneze revista „Cosinzeana“, dar a abonat în schimb două ziare ungurești, — confirmă deasemenea acest lucru.

Lucrul inspiră îngrijorare. El arată, că o mulțime de oameni de-ai noștri sunt și astăzi complet sub influința unei culturi și mentalități streine. Este poate și aceasta o cauză, că înțelegem atât de greu păsurile unei țări românești dela Nistru până la Tisa.

*

Trei curiozități ale naturei.

Sunt atâtea fenomene în nesfârșita natură a căror explicare nu o putem da. Iată trei, care pe cât de adevărate sunt, pe atât de neexplicabile. În Virginia crește pe pășuni o buruiană: *Lachnanthes*. Porcii cu păr negru, se îngrașe de ea, cei cu păr alb mor înveninați dacă o mănacă.

Pisicile, bărbătuși, — adică cotoii cu blană albă și ochi vineți sunt toți surzi.

Pisicile peștrițe, alb, galben și negru sunt fără excepție femeiuști.

De ce? Ne-ar putea-o spune cineva?

*

Câinii și pisicile propagatoare de tuberculoză.

Animalele casnice și 'n primul rând câinii și pisicile contractează tuberculoza și o dau mai departe. Numărul câinilor tuberculoși cică a crescut dela o vreme încoaci în chip simțitor. În Berlin dela 1914 el a crescut cu aproximativ 30%. Numărul pisicilor tuberculoase e mai

mic, cu toate acestea însă și acesta arată un progres vădit.

Faptul acesta a dat de gândit și savanții au ajuns la convingerea, că astăzi tuberculoza nu se mai propagă numai dela om la om, ci omul o poate foarte ușor lua și dela un câine ori dela vre-o pisică tuberculoasă.

*

Un automobil tot la 10 oameni.

Astăzi, în veacul telegrafiei fără fir, a telefoniei fără fir și a fotografiei pe fir, — automobilul a devenit în unele țări o unealtă după cum e pe la noi plugul. Numai cât cu automobilul omul în loc să taie brazde în umedul pământ, aleargă și răsculește praful pe șosele, ca să încheie afaceri și să răsără unde nici nu gândești.

O statistică recentă, pe care o dau la iveală Statele-Unite, arată că acolo numărul automobilelor s-a înmulțit în chip uimitor. În 1916 ele erau trei milioane și jumătate, în 1918 ceva peste 6 milioane, iar în 1921 numărul lor a trecut de 10 milioane. Așadar tot la 10 oameni cade un automobil. Lucrul pare de necrezut, însă nu se poate contesta. Acolo și muncitorii au automobil și cu acesta pleacă din cartierele lor îndepărtate la fabrică și cu el se rentorc. Azi mâine nu ne vom mira, dacă aflăm că fiecare om va avea automobilul său. Aceasta o aduce cu sine extraordinară dezvoltare a vieții industriale și comerciale și lucru e foarte posibil.

Impozitele singure incassate de pe urma automobilelor dau statului cam 100 milioane de dolari, atâtea sunt ele de multe.

În California numărul lor e și mai mare. Acolo tot pe cinci oameni cade un automobil.

Cărți primite la Redacție.

Victor Lazăr: Legende istorice. Editura „Ardealul“, Cluj. Prețul 7 Lei.

Lucian Blaga: Zamolxe, mister păgân. Editura „Ardealul“, Cluj. Prețul 12 Lei.

Ion Agârbiceanu: Robirea sufletului, povestiri. Editura „Ardealul“, Cluj. Prețul 15 Lei.

— o □ o —

SCRISORI DELA REDACȚIE

Io. Si. Se Tot ce vă putem spune este ca să continuați și poate veți reuși. Incepeți prin a scrie într-o formă mai ușoară și gândiți-vă mai mult la estetică.

C. N. După cât putem judecă din cele trimise, credem, că o să izbutiți. Ca o incurajare, vă dăm următoarea strofă:

„În urmă iarăși am plecat
„Din satul primului meu dor,
„Spre calea mea m'am îndreptat
„Și m'am gândit când am plecat
„Că visuri vin... și visuri mor „

Dr. L. M. Pildele trimise de D-tră nu cadrează cu caracterul revistei „Cosinzeana“, și interesează prea puțin cetitorii noștri.

I. C. în R. S „Scrisoarea“ D-tră credem, că i-ar face mai mare bucurie Lenutei, trimițându-i-o direct, nu prin intermediul revistei noastre. Faceți așa.

F. P. în T. M. Greșeli de ritm, fraze banale și expresii puțin clare fac să nu putem aprecia unele strofe, frumoase fără îndoială. Aveți nevoie de-o autocritică aspră și de simț de selecție. — Mai trimiteți să alegem.

Elev. Este incontestabil, că versificați ușor și dacă ați avea stăruință și mai multă grijă, ați putea să scrieți poezii publicabile. Vedeți să nu înșirați numai vorbe, care nu spun nimic.

C. C. Mai trimiteți. Se pare, că veți reuși. Proza o vom da-o într'unul din numerele viitoare.

V. H. „O răsplătă“ nu este destul de maestru brodată pentru a se putea publica. Proza D-tră însă e ușoară și corectă, ceea ce ne face să vă îndemnăm.

I. B. în Iași. Așteptăm cu drag fotografiile din Siberia, China, Japonia și insulele Havai, precum și articolul însoțitor al ilustrațiilor. Poezia va merge într'un număr viitor.

D. G. Buc. Primit cu mulțumiri. Rând pe rând le vom publica toate. A fost o plăcută surpriză pentru noi.

I. Sk. Buc. Regretăm, că nu vă putem face plăcerea de a vă publica „Gândurile“ în coloanele revistei „Cosinzeana“. Nouă ne trebuiește altă literatură, decât cea cultivată de D-tră.

Uzina electrică a orașului CONDUCEREA SOCIETĂȚII

„GANZ“

Cluj, Calea Reg Ferdinand
39 (Palatul Széký)
= Telefon Nr. 408. =

Execută instalații electrice
și transmisiuni de curent.
Pe comandă liferă instalații
de motoare electrice.
Lampadare și materiale
pentru instalații permanente
în depozit. 2-21